

Eesti Olümpiakomitee seisukoht ja soovitused seoses Venemaa ja Valgevene sportlaste osalemisega rahvusvahelistel võistlustel

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Käesolev dokument koondab Eesti Olümpiakomitee (EOK) seisukoha ja soovitused Eesti sportlastele, treeneritele, kohtunikele, alaliitudele ja delegatsioonidele olukorras, kus Venemaa ja Valgevene sportlasi lubatakse rahvusvahelistele võistlustele järjest laiemalt tagasi – nii individuaal- kui ka võistkonnaaladel.

Dokumendil on kolm eesmärki: (1) EOK juhatus võtab selle vastu ja kinnitab; (2) see edastatakse alaliitudele ühtse raamistiku ja soovitusena; (3) see on aluseks EOK avalikule kommunikatsioonile.

EOK lähtub Euroopa Liidu ja Eesti 2022. aastal kokku lepitud Venemaa ja Valgevene isoleerimispoliitikast spordis. EOK eesmärk ei ole sportlasi karistada, vaid hoida Eesti sport väärikate ja väärtuspõhiste otsuste juures.

2. EOK põhiseisukoht

EOK mõistab Venemaa agressioonisõja Ukraina vastu teravalt hukka. Venemaa ja Valgevene täieõiguslik naasmine rahvusvahelisse sporti ei ole vastuvõetav, kuni agressioon Ukraina vastu jätkub.

Samal ajal tuleb tagada Eesti sportlaste, treenerite, kohtunike ja teiste ametiisikute ettevalmistus ning osalemine rahvusvahelistel tiitlivõistlustel.

- EOK peab Eesti sportlaste ja võistkondade osalemist rahvusvahelistel võistlustel põhjendatuks ka siis, kui neil osalevad Venemaa või Valgevene sportlased.
- EOK ei aktsepteeri agressorriikide normaliseerimist lipu, hümni ega riiklike sümbolite kaudu.
- Sport ei ole poliitikast eraldiseisev: Venemaa kasutab sporti teadlikult oma normaalsuse taastamiseks ja pehme jõu vahendina.

Otsustusõigus rahvusvahelistel võistlustel osalemise ja sportlaste lähetamise üle on rahvusvahelistel ning rahvuslikel alaliitudele; olümpialiikumise võistlustel osalemise otsustab EOK.

3. Põhimõtteline raamistik

EOK tegevus rajaneb kolmel sambal, millest lähtuvad kõik alljärgnevad soovitusel:

1. **Toetus Ukrainale ja koordineeritud tegevus.** EOK peab Ukraina spordikogukonna seisukohta oluliseks võrdluspunktiks ning vahetab infot ja koordineerib samme Ukrainale, Balti riikide, Põhjamaade (NB8) ja teiste liitlastega.
2. **Aktiivne hoiak, mitte isolatsioon.** Enese-isoleerimine ega boikott ei kaitse rahvuslikke huve ega Eesti sportlaste konkurentsivõimet. Eesti sportlaste sihikindel osalemine ja head tulemused võtavad agressorriikide esindajatelt otseselt medaleid, kohti ja kvalifikatsioonikvoote.
3. **Ühtne ja argumenteeritud seisukoht.** Kogu Eesti spordisüsteem esindab koordineeritud, järjepidevat ja rahvusvahelisel õigusel põhinevat sõnumit. Poliitiliste avalduste ja institutsionaalsete protestide esitamine on juhtide, ametnike ja organisatsioonide, mitte sportlaste ülesanne.

4. Sportlaste ja võistkondade võistlemine

Sportlaste vaade

- Sportlasel ja võistkonnal on õigus võistelda rahvusvahelistel võistlustel ka siis, kui osalevad Venemaa või Valgevene sportlased.
- Sportlastelt ei eeldata poliitilisi avaldusi ega boikotte.
- Sportlane ei pea võistlusolukorras reageerima vastaste sümbolitele (lipp, hümn) – vastutus on korraldajal ja alaliidul.
- Sportlasel on täielik õigus seisukohta ka mitte võtta ning seda õigust tuleb austada.

Psühholoogiline tugi

- EOK mõistab, et olukord võib olla sportlasele ebamugav või emotsionaalselt raske.
- Vajadusel toetavad sportlast alaliit (tiimijuht või kaasas olev treener) ja EOK kommunikatsiooniosakond otsuste selgitamisel ja kommunikatsioonis.

Võistluspaigad

- EOK ei pea põhjendatuks Eesti sportlaste ega delegatsioonide osalemist Venemaa või Valgevene territooriumil toimuvatel võistlustel. Välisministeerium soovib tungivalt vältida Venemaale reisimist ja peab seal viibimist kõrge riskiga tegevuseks.
- Venemaa või Valgevene sportlaste või võistkondade osalusel toimuvad kohtumised peaksid toimuma neutraalsel pinnal. Kehtivate piirangute tõttu ei ole Venemaa või Valgevene esindajate saabumine Eestisse võistleva üldjuhul võimalik ning Eesti lähtub järjepidevalt põhimõttest, et agressorriikide sportlased Eesti territooriumil ei võistle.

5. Käitumisjuhised sportlastele ja delegatsioonidele

Kui vastas on Venemaa või Valgevene sportlased (sõltumata nende staatusest), soovitab EOK järgida alljärgnevaid põhimõtteid. Need on soovitusel, mitte kohustused, ega tohi seada ohtu Eesti sportlase täieõiguslikku osalemist võistlusel.

- **Reeglite järgimine:** järgi rahvusvahelise alaliidu siduvaid reegleid ja võistlusprotokolle sel määral, mis on osalemiseks ja diskvalifitseerimise vältimiseks hädavajalik.
- **Distants tseremooniatel:** auhinna- ja lilletseremooniatel hoia võimalusel füüsilist distantsi ning väldi ühispile ja -videoid, v.a kui protokoll seda otseselt nõuab.
- **Distants mujal:** väldi kontakti, mis ei ole seotud võistluse tehnilise läbiviimisega.
- **Ühine avalik ruum:** väldi ühiseid pressikonverentse, otseülekandeid ja intervjuusid, mis ei ole võistluse läbiviimisega lahutamatult seotud.
- **Digihügieen:** väldi Venemaa või Valgevene sportlastega suhtlust sotsiaalmeedias – ära jaga, kommenteeri ega avalda ühiseid visuaale.
- **Fotod ja propaganda:** keeldu piltidest, mida saab kasutada propagandaks, eriti kui kaadris on riiklikud sümbolid.
- **Rikkumiste teavitamine:** neutraalsustingimuste rikkumisest teata viivitamata rahvusvahelisele alaliidule, korraldajale ja oma alaliidu või EOK kontaktisikule.
- **Avalik teenistus:** avalikus teenistuses olev sportlane (nt Kaitseväge, siseturvalisus) järgib kontaktide osas lisaks oma asutuse sisekorda.

6. Mõisted: rahvuslik sümbol ja seisukohavõtt

Mis loetakse rahvuslikuks sümboliks?

- Riigilipp
- Riigihümn
- Riigi nimi
- Riigitunnus või lühend (RUS, BLR jne)
- Koondisevorm rahvusvärvide ja sümbolitega
- Riigivapp või muud ametlikud sümbolid

Mis loetakse seisukohavõtuks?

- Poliitilised seisukohad, sh märgid, käepaelad ja kirjad
- Füüsilised žestid (põlvitamine, käemärgid)
- Nähtavad tätoveeringud, hüüded ja sümbolid
- Keeldumine võistlusprotokolli järgimisest

7. Kus võib ja kus ei soovita seisukohta võtta

Kohad, kus sportlane võib seisukohta väljendada

- Meediasündmused ja intervjuud (sh mixed zone)
- Meeskonna koosolekud
- Sotsiaalmeedia ja traditsiooniline meedia

Seisukoha väljendamisel arvesta alati võistluspaiga konteksti ning austa maa tavasid ja kultuuri.

Kohad, kus EOK soovib seisukohta mitte võtta

- Võistluse soorituspaigad
- Sportlaste küla
- Medalitseremooniad
- Avamis-, lõpetamis- ja muud ametlikud tseremooniad

8. Alaliitude roll rahvusvahelistes alaliitudes

Mida EOK ootab alaliitudel

- Seisukoha järjepidev esitamine rahvusvahelises alaliidus:
 - vastuseis lipule, hümnile ja riiklikele sümbolitele
 - vastuseis Venemaa või Valgevene võistluste korraldusõigustele
- Koostöö sarnase seisukohaga riikidega (Balti, Poola, NB8);
- Soovitame kooskõlastada oma seisukohad Ukraina vastava alaliiduga.

Kui rahvusvaheline alaliit otsustab teisiti

- Alaliit ei vastuta rahvusvahelise alaliidu lõppotsuse eest.
- Oluline on, et Eesti seisukoht oleks selgelt protokollitud, kirjalikult edastatud ja sportlastele ausalt ning läbipaistvalt selgitatud.

9. Võistluste korraldamine Eestis

Selge punane joon

- Venemaa või Valgevene sportlasi Eestisse võistleva ei lubata, sõltumata rahvusvahelise alaliidu otsusest. See on Eesti riigi seisukoht.
- Alaliidud peavad seda arvestama juba võistluste korraldamiseks kandideerimisel ja planeerimisel.

Riskide teadvustamine

- Võimalik, et Eestilt võetakse korraldusõigus või Eestit ei valita võõrustajaks.
- See on teadlik väärtuspõhine valik, millega EOK ja alaliidud peavad arvestama.

10. Kommunikatsioon avalikkuses

Sportlased

- Lubatud on isiklikud, väärtuspõhised seisukohad, mis ei ole vastuolus punktis 5 toodud käitumisjuhistega.
- Välti vastandumist teiste sportlastega ning rõhuta sportlase rolli ja spordi universaalseid väärtusi.

Alaliidud

- Kasuta ühtset sõnumiraami:
 - „Meie ja EOK peame Eesti sportlaste osalemist võistlustel põhjendatuks.“
 - „Meie ja EOK ei toeta agressorriikide sümbolite normaliseerimist.“
- Keerulisemad juhtumid kooskõlasta EOKga.

11. Mida EOK teeb edasi

Lubadus alaliitudele

- EOK jätkab rahvusvahelist survestamist seal, kus see on mõjukas: ROK, EOC ja rahvusvahelised alaliidud.
- EOK ei jäta alaliite poliitiliselt keerulistes olukordades üksi.

Realistlik hinnang

- Surve Venemaa või Valgevene tagasilubamiseks kasvab (LA 2028, majandushuvid, suured alaliidud).
- Seetõttu on oluline, et Eesti tegutseks järjepidevalt, ühtsete sõnumitega ning põhimõtete, mitte emotsiooni pealt.

Me ei saa kontrollida kõiki rahvusvahelisi otsuseid, kuid saame kontrollida oma hoiakut, käitumist ja sõnumeid. EOK roll on hoida Eesti sport selles keerulises olukorras vääriskana – sportlasi kaitstes ja väärtusi hoides.

12. Taustainfo ja ajajoon

Venemaa rünnak Ukrainale 2022. aastal tõi kaasa kiired rahvusvahelised sanktsioonid; Põhjamaad ja Balti riigid olid RU/BLR isoleerimise nõudmisel eesliinil.

- **12.10.2023** – ROK peatas Venemaa Olümpiakomitee tunnustuse.
- **08.12.2023** – ROK lubas Pariisi 2024 mängudele individuaalsed neutraalsed sportlased (AIN).
- **19.09.2025** – samad tingimused Milano-Cortina 2026 taliolümpiale.
- **11.12.2025** – ROK toetas Venemaa või Valgevene noorte sportlaste ligipääsu rahvusvahelistele noortevõistlustele (individuaal- ja võistkonnaaladel).

- **Mai 2026** – ROK lubas Valgevene sportlased olümpialiikumise võistlustele tagasi rahvuslike tunnustega ja soovitas sama rahvusvahelistele alaliitudele.
- **07.07.2026** – ROK juhatus peatas ajutiselt Venemaa Olümpiakomitee (ROC) tegevuskeelu; varasemad piirangusoovitused alaliitudele enam ei kehti.

ROK teeb hiljem eraldi otsuse Venemaa lipu, hümnid ja muude tunnuste kasutamise kohta LA 2028 mängudel. Otsuse kohaselt ei ole lubatud korraldada olümpialiikumise võistlusi Venemaal ega kutsuda neile Vene riigivõimu esindajaid.

Reegel 40 ja hea valitsemine

Olümpiaharta reegel 40 piirab poliitilist, usulist ja ideoloogilist meeleavaldust võistluslaval ning määratleb, kus seisukohavõtt on lubatud. EOK lähtub oma soovitusel sellest raamistikust, hindab olukorda regulaarselt ning peab dialoogi Eesti riigijuhtide, Kultuuriministeeriumi ja Välisministeeriumiga, koordineerides samme liitlastega (vt punkt 3).

